

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: פריש	שם פרטי: טובה מרגיטה
-------------------	-------------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה: סמוק-פריש	בלועזית SMUK-FRISH	שם נעורים: FRISH
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה: גיטה-מרגיטה	בלועזית GITA-MARGITA	מין: נ
מקום לידה (ישוב, מחוז): ברטיסלאבה, סלובקיה	בלועזית BRATISLAVA	ארץ לידה: SLOVAKY
שם פרטי של האב: דזידור (אליעזר)	שם פרטי ושם נעורים של האם: FRIDA CHAIMOVIC	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה) נשוי/נשואה לפני המלחמה): שם נעורים של האישה:		
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: ברטיסלאבה	בלועזית BRATISLAVA	ארץ המגורים: SLOVAKY
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:	מקצוע לפני המלחמה:	חבר בארגון או בתנועה:
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): ברטיסלאבה		
האם היית בגטאות? אילו ומתי?		
האם היית במחנות? אילו ומתי?		
מקום השחרור:	תאריך השחרור:	
האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?
מקומות/מחנות בדרך לארץ:	שנת עליה:	שם האנייה (אם עלה בדרך הים):

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון): נא לכתוב בגוף ראשון

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(ציוני דרך: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביונדראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע באופן משמעותי להצלתך; בריחה/הגירה בכפייה, פינוי/אווקואציה למרכז ברית המועצות):

לאחר שלקחו את הורי הביולוגיים בגיל שנתיים, רופא המשפחה שלהם לקח אותי מידיהם ליד הרכבת. הוא היה נשוי לנוצרייה. הוא הסתיר אותי בתקופת המלחמה וגידל אותי עד יום נישואי כי הורי לא חזרו משם. חשבתי שהוא אבי עד גיל 14. אותו לקחו רק ב-1945 למחנות והוא ברוך השם חזר. כשבאו לקחת אותו הגרמנים, אשתו הנוצרייה כרעה ברך וביקשה מהם לא לקחת אותי, התינוקת, באומרה שאני בתה ולא בתו. בסלובקיה זה הלך. אחר כך היא נלקחה לבית חולים ונפטרה ואני נלקחתי למנזר בברטיסלאבה. לאחר שחליתי במנזר מתת תזונה, העבירו אותי לבית חולים. לאחר שהבראתי שם העבירו אותי לזוג נוצרים, השוערים של בית הורי.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(ציוני דרך: השחרור וחזרה הביתה, חיים אחרי המלחמה, בריחה, העפלה/ עליה):

ב 1945 הרופא, שקראתי לו אבא, בחושיבי שהוא אבי, שב מהמחנות לביתנו בברטיסלאבה. לאחר שהנוצרייה נפטרה, "אבי" נשא לאשה את דודתי שבאה לבקר את היתומה של אחותה, אני, והם נישאו. עד גיל 6 לא ידעתי שאני יהודייה והייתי צריכה (בקלות) לחיות כנוצרייה. למדתי בבית הספר של הכנסייה. ברטיסלאבה וביתנו היה מקום יפה, לא רחוק מהדנובה. "זה שחשבתי שהוא אבי (ואף התנהג טוב יותר מכל אב) העניק לי כל מחסורי ואהבתו. לגן לא הלכתי ואף אבי הזהיר אותי לא לחתום על כלום. הרוסים השתלטו והייתה מהם, כנראה סכנה. רק במקרה נודע לי שאני יהודייה, כשאיש עקב אחרי ואחרי חברתנו שאמרה שהיהודים תופסים ילדים בשק וזורקים לדנובה, אז באתי לאבי בריצה מרוב פחד ואז הוא גילה לי שאנחנו יהודים, אבל לא לגלות לאף אחד. דודתי שנישאה ל"אבי", דווקא היא התאכזרה אלי תכופות מתוך כוונה לחנך אותי לחיים קשים. היא הייתה הרוסה מאימי השואה ולכן היו לה התפרצויות אלימות וצעקות אימים מפחידות. נולד להם בן שאני קוראת לו "אחי" ואנחנו ביחסים טובים עד היום. כל דודי ודודותיי שהיו בשואה כבר נפטרו, גם אבי היקר, שגידל אותי וגם "אמי" דודתי שבכל זאת הערכתי והערצתי ופחדתי ממנה מאד, גם היא כבר איננה. לאמי הביולוגית, פרידה, היו עוד 8 אחים. הם נולדו בקרפט רוסיה, ביישוב די נחשל, קולוצ'בה. היא נישאה ומאחר והיהודים היו מתקדמים יותר, הם עזבו את קרפט רוסיה ופתחו סלון לתפירה בברטיסלאבה. האבא שגידל אותי אחר כך היה הרופא והידיד שלהם. מעמדו בקהילה ובעיר היה נחוץ לכן לקחו אותו למחנה הריכוז מאוחר יותר ב 1944 לסרד ואחר כך הוא היה הרופא במחנה הריכוז לדוגמה של הצלב האדום של טרזינשטאט.

נא ספרי/י על חייך בארץ

(ציוני דרך: לימודים/ תעסוקה, שירות צבאי, פעילות ציבורית או תרבותית, משפחה/ דורות המשך וכו'):

כשעלינו ארצה דרך איטליה ארבעתנו, הגענו למעברת סנט לוקס ליד חיפה, אחר כך לצריף זו משפחתי במגדיאל, לדירה שכורה מאבן ולבסוף הורי בנו בית במרכז מגדיאל (כיום חלק מהוד השרון) כשהורי סיימו לשלם את החובות אבי ניפטר כבן 56 מהתקפת לב שלישית או רביעית. דודתי הסכימה לקרוא לי בת רק לאחר שחלטה בסרטן ובאתי לעזור לה בבית מדי פעם. אני נישאתי בגיל 18, באמצע השרות הצבאי ומיד התחלתי ללמוד בסמינר לוינסקי. לאחר שנה ילדתי והייתי די המומה להיות אם. גרנו בבניין של חמי וחמתי והיא שמרה לי על הילדה כשלמדתי ועבדתי. אחר כך המשכתי באוניברסיטת תל אביב ויש לי ב.א בתנ"ך וספרות. לימדתי לבגרות בתיכון חקלאי "כנות" ליד גדרה 11 שנים ואחר כך חזרתי לרמת גן, שם גרנו, ללמד ביסודי. הייתה מחנכת, מורה ואם ועדיין למדתי. התגרשתי וחייתי עם בן זוגי, שניפטר לפני שנתיים 25 שנה. כשבעלי הראשון חלה באלצהיימר ופרקינסון בתי ואני ביקרנו והוצאנו אותו פעם בשבוע, ברשות בן זוגי, כי היא אינה נוהגת. לפני שנה גם הוא ניפטר. כיום אני לבד, אבל לא ערירית. יש לי שתי בנות. האחת בת 42 הייתה אשת יחסי ציבור וכעת מגדלת תאומים בני ארבע. השנייה בת 52 מורה בי.אי די. ונכדה, שהייתה קצינה בצבא וכיום לומדת בת 23. הקשר עם כל נכדי ובתי הצעירה טוב. הייתי מורה 36 שנים בסך הכל וכשפרשתי בשנת 2000, הלכתי ללמוד אמנויות במכללת ורצברגר. בימים אלה אני מתמחה באמנות הזכוכית למיניה. הוצאתי שלושה ספרים (השלישי בדפוס) אחד מהם הביוגרפיה שלי שכתבתי בעיקר למשפחה על פי בקשת בתי, שהייתה אז בהריון עם התאומים. הספר יצא די יפה. שמו "כמים לים ניגרים" (הכוונה הזיכרונות). כללית, תודה לאל עם ישראל חי. ראיתי שליחות לעצמי להורות את החיים בשואה ולשקם עצמי ומשפחתי כדי לנצח את מי שבא להשמידנו. אני מקווה שהצלחתי. בן דודי, מתי חי, ראו את דף הפייסבוק שלו, הוא הבן היחיד שנותר לדודי יוסף, היה קצין בצבא. אנו, בני הדודים נלחמים את מלחמת השיקום ורואים בכך שליחות.

ראיון: אורי הדר
גבעתיים, אוגוסט 2012